
Mistrzowie reliefu
Najcenniejsze plakiety XV-XVIII w. z dawnej kolekcji Andrzeja Ciechanowieckiego

Sień Ciemna (Parter)

Płaskorzeźbione metalowe plakiety stanowią mniej znaną, ale zasługującą na uwagę dziedzinę sztuki. Obiekty takie wykonywano z różnych metali - złota, srebra, miedzi, ołowiu, najczęściej jednak z brązu, niekiedy pozłoczonego, dla wzmocnienia dekoracyjnego efektu. Wszystkie dzieła, pokazywane na wystawie w Zamku po raz pierwszy, zostały zgromadzone przez Andrzeja S. Ciechanowieckiego (1924-2015), historyka sztuki, antykwariusza i kolekcjonera, od 1958 r. na stałe mieszkającego poza Polską. Kiedy w 1986 r. utworzona została Fundacja Zbiorów im. Ciechanowieckich przy Zamku Królewskim w Warszawie, zbiór plakiet również został włączony do jej kolekcji.

Okresem, który zapoczątkował rozwój sztuki tworzenia plakiet był renesans. Ich ojczyzną - Italia. Plakiety zaczęto tu wytwarzać niedługo przed połową XV wieku. Było to częścią szerszego zjawiska, intensywnej produkcji tzw. małych brązów, obejmującej również m.in. statuetki, lichtarze, lampki oliwne, moździerz, kałamarze, dzwonki czy elementy uzbrojenia, w jakiej wyspecjalizowały się liczne pracownie, głównie na północy Włoch.

Od XVI wieku plakiety produkowano na terenie Niemiec, m.in. w ośrodkach, w których od dłuższego już czasu intensywnie rozwijało się złotnictwo i odlewnictwo - zwłaszcza w Augsburgu i Norymberdze, a także w Niderlandach. XVII stulecie przynosi ponowne zainteresowanie dziełami mistrzów włoskich, jednak popularność zyskują też plakiety francuskie. We Francji ta dziedzina sztuki będzie się rozwijać intensywnie także przez cały XVIII wiek.

Spośród plakiet nowożytnych liczne powtarzały wygląd zabytków antycznych, takich jak medale lub gemmy. W okresie renesansu powstawało również wiele plakiet inspirowanych antycznymi mitami czy dziełami literackimi, jak *Eneidą* Wergiliusza czy *Przemianami* Owidiusza. Od drugiej połowy XVI wieku wśród społeczności katolickiej popularne stają się wyobrażenia odwołujące się do prawd wiary lub nauki Kościoła w okresie reformy potrydenckiej, jak przedstawienia Trójcy Świętej, Matki Boskiej czy pogrążonych w modlitwie świętych.

Plakiety często miały zastosowanie praktyczne. Dekorowano nimi nastawy ołtarzowe, drzwiczki tabernakulów, relikwiarze, szafki lub gabinety do przechowywania paramentów liturgicznych. Wiele plakiet o tematyce religijnej wmontowano w oskulatoria (znane też pod nazwą PAX), na których wierni składali pocałunek podczas liturgii.

Kurator: **dr Artur Badach**

[Wystawie towarzyszy publikacja wydana przez Wydawnictwo Zamku Królewskiego Arx Regia >](#)

[Program wydarzeń towarzyszących wystawie >](#)

[Montaż wystawy >](#)

Wystawa czynna w godzinach otwarcia Zamku >

Organizatorzy

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Mecenas

Partnerzy

Patroni medialni

Source URL:

<https://www.zamek-krolewski.pl/strona/wizyta/866-mistrzowie-reliefu-najcenniejsze-plakiety-xv-xviii-w-z-dawnej-kolekcji-andrzeja>